

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: «Фразеологізми з компонентом «любов» в англійській та
українській мовах»

студентки групи Па 15-21
факультету германської філології і перекладу
заочної форми здобуття освіти спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
освітньо-професійної програми Англійська мова і
друга іноземна мова: усний і письмовий переклад у бізнес-
комунікації

Євчук Анни Мар'янівни

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук, доцент Субота С. В

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Chair of Germanic and Finno-Ugrian Philology

Term Paper

Phraseologisms with the lexical unit "love" in English and Ukrainian.

Yevchuk Anna

Group IIa 15-21

Germanic Philology Faculty

English language and a second foreign language:
interpretation and translation

Research Adviser

Assoc. Prof.

PhD (Linguistics)

Subota S.V.

Kyiv 2024

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.....	
5	
1.1. Фразеологізми як основні одиниці фразеологічної системи мови.....	5
1.2. Види фразеологічних одиниць	6
Висновки до розділу 1.....	8
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ “ЛЮБОВ” В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	
9	
2.1. Поняття “кохання” у контексті фразеологічних одиниць.....	9
2.2. Граматичні особливості фразеологізмів із компонентом “любов”.....	10
2.3. Лексичні особливості фразеологізмів із компонентом “любов”.....	11
Висновки до розділу 2.....	15
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	16
РЕЗЮМЕ.....	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	
19	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що мова є не лише засобом комунікації, але й відображенням історії та культури нації. Це наше підґрунтя, на якому базується теперішнє, а в подальшому і майбутнє. Одним із важливих аспектів мови є фразеологія, яка вивчає усталені словосполучення, фрази та відображає різноманітні аспекти культури, традицій і світогляду народу. Фразеологізми є ключем не тільки до міжнародної комунікації, а й до взаєморозуміння, відновлення контакту між народами світу. Незважаючи на наявність попиту на глибоке вивчення фразеології, фразеологічні одиниці з компонентом "любов" залишаються актуальними для подальшого дослідження і наразі, адже зараз ми як ніколи раніше почали акцентувати увагу на внутрішньому світі, духовності людини, емоціях та почуттях серед яких любов - ключова. Кохання поєднує, створює, відновлює та являється обов'язковою базою для взаємин будь-якого типу. Саме тому актуальність теми продовжуватиме "розпалюватися", що стане причиною для ще глибшого її вивчення та дослідження. Мета курсової роботи: дослідження граматичних та лексичних особливостей фразеологічних одиниць з компонентом "любов", для успішного виконання чого необхідно:

- визначити граматичні особливості фразеологічних одиниць з компонентом "любов";
- дослідити лексичні особливості фразеологізмів зі словом "любов".

Об'єкт дослідження: фразеологічні одиниці зі словом «любов» в

українській та англійській мовах.

Предмет дослідження: граматичні та лексичні особливості
фразеологічних одиниць з компонентом «любов» в українській і
англійській мовах.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.

1.1. Фразеологізми як основні одиниці фразеологічної системи мови.

Фразеологічна система мови - комплекс фразеологічних одиниць, які існують у тій чи іншій мові. Чорна та Кулик (2019) зазначають: “фразеологізм – це стійке поєднання слів з ускладненою семантикою, яке не утворюється за структурно-семантичними моделями змінних сполучень, що його утворюють”(с. 267). Тому можна стверджувати, що фразеологічна система складається з усталених виразів, словосполучень, що несуть за собою специфічне, особливе значення, яке було завчасно закладено культурою. Значну кількість фразеологізмів складають ті, що напряду пов'язані з традиціями, вірою, релігією народів. Не будучи ознайомленим з вищезгаданими факторами, адекватна інтерпретація виразу, очевидно, стане неможливою або не точною.

Більш того, такі одиниці як ідіоми, приказки, крилаті вислови відображають не тільки культурні, а й соціальні та історичні аспекти мовленнєвої діяльності, що являється вагомим чинником при вивченні мови та під час спілкування. Адже завдяки даним фразеологічним одиницям збагачується словниковий запас, що сприяє глибшому, чіткому вираженню власних думок та емоцій і, звичайно, кращому розумінню співрозмовника.

Крім зазначених рис фразеологізмів, вони також виділяються власною нестандартністю в інтерпретації, метафоричним значенням, що може поставити учасників розмови у глухий кут, або навпаки, дати підказку та вказати на той чи інший стиль мовлення, формальність, жанр.

Вивченням вищезгаданих одиниць займається фразеологія. Головним предметом дослідження якої являється аналіз структурних, семантичних особливостей, а також значення одиниць у мовленні, їх вплив на хід розмови та функції. Вивчення даної системи продовжується і надалі, адже навіть наразі ми створюємо нові інтерпретації словосполучень, які наділяємо особливим, актуальним для нас сенсом.

І що вражає, деякі вислови, їх аналоги можливо знайти і в інших мовах. Наприклад, фразеологізм “love is blind” широко використовується по всьому світу, включаючи українську мову - вираз “кохання засліплює” використовується для вираження факту, що закохані люди частіше за все не помічають недоліків одне одного. Або ж словосполучення “To be head over heels for someone”, що має свого відповідника в українській мові “Бути безумно закоханим у когось”. Дана тенденція вказує на схожість певних образів, понять у культурах, що може полегшити вивчення фразеологізмів при глибокому вивченні іноземних мов та під час дискусій, комунікацій.

1.2. Види фразеологічних одиниць.

Фразеологічні одиниці класифікуються за багатьма ознаками, але можна виділити 6 основних видів одиниць, які частіше за все використовуються під час мовлення, а саме:

- Прислів'я та приказки. Дані вирази базуються на культурологічних особливостях, історії країни та зазвичай містять в собі мудрість, важливий сенс та закономірності.
- Ідіоми. Виражаються зворотами і не можуть бути поясненими дослівно, адже в них закладений стійкий сенс.

- Крилаті вислови. Являються фразами, які стали розповсюджуватися за допомогою літератури, мистецтва.
- Фразеологічні групи. Містять словосполучення, які схожі за тематикою, сенсом, сферою використання.
- Фразеологічні слова. Даний вид складають ті слова, що використовуються лише в складних реченнях, втративши свою самостійну семантику.
- Фразеологізовані дієслова і прикметники. Одиниці, що мають власне специфічне значення у фразеологічних мовних зворотах.

Крім цього, детальніше розглянувши класифікацію фразеологічних одиниць, можливо їх згрупувати за будовою, семантикою, а також функціональним призначенням.

За будовою розрізняють прості та складні фразеологізми. І якщо прості складаються з одного слова або фрази, то складні містять словосполучення, що утворюються за допомогою двох, або більше слів та являються усталеними.

За семантикою виділяють метафоричні та конкретні фразеологізми. Одиниці із метафоричною семантикою мають переносне значення, яке складно перекласти за допомогою окремих значень слів, з яких складається вираз. А фразеологізми з конкретною семантикою несуть пряме значення, зрозуміти яке не виявиться складним та неможливим.

За функцією фразеологізми бувають описовими та емоційно-експресивними. Описові фразеологізми використовуються для відтворення ситуації, думок, часто зустрічаються у творах для глибинної, детальної передачі атмосфери. В той час як фразеологізми з емоційно-експресивною функцією допомагають виразити почуття, емоції, передати експресію та яскравість моменту.

Тому, узагальнивши, можна наголосити на тому, що “стійкі сполуки слів характеризуються різноманітністю граматичної структури, ступенем внутрішніх зв’язків між компонентами, цілісністю значення, семантичними змінами, образністю, експресивністю.” (Баран Я. А., Зимомря М. І., 2004, ст. 23)

Висновки до розділу 1

У першому розділі про теоретичні аспекти вивчення фразеологізмів ми проаналізували різні аспекти даного явища в лінгвістиці, що дало зрозуміти вагомість ролі фразеологізмів, яку вони грають у мовленні. Адже саме вищезгадані одиниці здатні продемонструвати експресію, емоції та багатство мови за допомогою власної будови, семантики, функцій та різноманітної класифікації.

Водночас ми дослідили тісний взаємозв'язок між культурою та фразеологізмами, те, наскільки історія і традиції народу впливають на мовленнєву поведінку і сенс виразів.

Отже, теоретичний аналіз фразеологізмів допоміг визначити зв'язок між основними складниками, а також усвідомити реальну актуальність вивчення та дослідження даної частини мови.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ “ЛЮБОВ” В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.

2.1. Поняття “кохання” у контексті фразеологічних одиниць.

Кохання - одна з найяскравіших емоцій, якій досі старанно намагаються дати чітке пояснення, хоча на мою думку, це не зовсім вдається. Тому що в багатьох джерелах описують, що кохання - глибоке почуття, що спрямовується на певну людину, ідею, концепт і одночасно викликає почуття турботи, уваги, поваги. Але істинну глибину, що закладена в понятті “любов” - приховують, не можуть сповна пояснити.

Аналізуючи дану тему я прийшла до питання “що, як не фразеологізми здатні на це?”. Адже в цьому і полягає їх головна функція. Вони описують те, що неможливо виразити звичайними словами, односкладними реченнями. Саме фразеологічні одиниці дають змогу відчувати ту чи іншу емоцію за допомогою вдалих та сталих виразів, які чітко передають всю експресію, що початково була закладена нами ж і саме це підтверджують численні дослідницькі роботи. Наприклад, робота С. Мельника (Лінгвістичні особливості англійських ідіом з компонентом кохання, 2017), де були проаналізовані лексичні та граматичні особливості англійських виразів зі словом “кохання”, а також їх класифікація, функціонування.

Всі емоції, особливо кохання являється багатограним, а тому його можна умовно класифікувати, поділити на види починаючи від закоханості і закінчуючи розбитими почуттями. І що приголомшує, так це той факт, що абсолютна більшість відтінків кохання може бути пояснено за допомогою фразеологізмів.

Наприклад, романтичну закоханість можна передати за допомогою складного фразеологізму “to be head over heels in love”, а в українській мові “мати голову над п'ятами”, що перекладається як “бути по вуха закоханим”.

Описати стійку, стабільну та тривалу любов можливо використовуючи усталену фразу “lovebirds” або “закохані пташки”, а також усім відомий фразеологізм “Love conquers all” або “Любов перемагає все”, що на моє переконання особливо глибоко пояснює силу такого почуття, як кохання.

І саме фразеологізми допомагають нам розширити словник мовних засобів та сповна виразити різні етапи, відтінки прекрасного почуття. Вони не просто дають визначення, а розкривають різноманіття стосунків, взаємин, що існують на нашій планеті.

2.2. Граматичні особливості фразеологізмів із компонентом “любов”

Проаналізувавши граматичні особливості фразеологізмів із компонентом “любов” в українській та англійській мовах, а саме їх граматичну будову та функцію та класифікувавши їх за допомогою класифікації фразеологізмів Ш. Баллі, можна відмітити, що присутні як спільні, так і відмінні риси.

Що стосується українських фразеологізмів, то перевершують фразеологічні єдності, що являють собою “звороти, у яких зберігся принцип семантичної окремоті компонентів, натяк на вмотивованість загального значення (цит. за: Баран Я. А., Зимомря М. І., 2004: 87).

А якщо дослідити англійські фразеологізми, то в них переважають не тільки фразеологічні єдності, а й фразеологічні зрощення, що “являють собою абсолютно неподільні словосполучення, значення

яких зовсім не залежить від їх лексичного складу, від значень компонентів” (цит. за: Баран Я. А., Зимомря М. І., 2004: 87).

За типом вираження, в обох мовах іменні фразеологізми (Любов з першого погляду/Love game) переважають над дієслівними (Сваритися - любитися /Send one's love to one).

Граматична будова різниться завдяки відмінним частинам мови.

Наприклад, фразеологічні одиниці з компонентом “любов” можуть включати такі частини мови, як:

- іменник (“Кохання плаче”/”Love affair”).
- дієслово (“Falling in love”)
- прикметник (“Коханий”/”Beloved partner”)
- дієприкметник (“Любляча мати”)
- прислівник (“Кохано, як ніколи”/”Deeply in love”)

Отже, можна зробити підсумки, що між англійськими та українськими фразеологізмами із компонентом “любов” справді є відмінності у вживанні, структурі та синтаксисі, що зумовлено особливостями кожної мови та її граматичними правилами.

2.3. Лексичні особливості фразеологізмів із компонентом “любов”.

Дослідимо лексичні особливості англійських та українських фразеологізмів із компонентом “любов” за допомогою зіставлення та їх аналізу.

Перш за все, фразеологізми обох мов з компонентом "любов" включають різноманітні лексичні одиниці, які виражають різні аспекти та відтінки почуттів. Наприклад “серце плаче”, “серце мліє”, “кохання з першого погляду”, “запалювати коханням”, а також “love at first sight”, “falling in love”.

І попри те, що відтінків кохання насправді ціле різноманіття, у вищезгаданих культурах частіше за все прослідковуються такі сенси та “види”:

1. Глибоке кохання.

Зазвичай виражається фразеологізмом “to be head over the ears in love” і відповідником в українській мові “закохатися по вуха” для передачі сильного кохання, що переповнює ізсередины.

І, до речі, під час дослідження я виявила закономірність у використанні сенсорних почуттів за допомогою вираження кохання.

Наприклад:

- To be the apple of someone's eye
- To be up to the head and ears in love
- To be head over ears in love

2. Абсолютне кохання.

Відтінок любові, де відсутні умовності та вимоги, царює безумовність, безмежність і прийняття. Ідея найвищого ступеня кохання, де люблять незважаючи на недоліки та помилки, без егоїстичних мотивів. Вона виражається за допомогою таких фразеологічних одиниць, як:

- “Unconditional love”;
- “Pure love”;
- “Eternal love”;
- “Divine love”;
- “Infinite love”.

Еквіваленти в українській мові

- “Безумовне кохання”;
- “Чисте кохання”;
- “Безмежне кохання”;
- “Божественне кохання”;

- “Вічне кохання”.

3. Кохання з користі.

Є протилежним до першого та другого вищезгаданих типів і вирізняється умовностями, вигодою. Даний тип кохання можливо виразити за допомогою фрази:

- “When poverty enters the door, love will fly out of the window” та його відповідника в українській мові

- “Коли вбогість входить у двері, любов вилітає в вікно”.

Вираз передає закономірність, що коли любов не істинна та виникають матеріальні труднощі, то взаємини із партнером зазвичай припиняються.

4. Кохання та релігія.

В англійській мові дуже поширена фраза “for the love of God”, яка несе мотивацію, заклик до дії, а також має свого відповідника в українській мові -”Заради Бога”. Хоча компонент “любов” там і відсутній, під час розмови це мається на увазі за замовчуванням, адже Бог - символ “вищого”, любові та поваги. В англійській мові навіть існує вираз “God is love”, що буквально підтверджує вищезгадане.

Не такий часто вживаний фразеологізм «love as the devil loves apples» також несе релігійний підтекст. Але на мою думку, ідея, яку хоче донести автор полягає не в тому щоб продемонструвати “зле” та деструктивне кохання, а в тому, що можна кохати навіть те, що є забороненим. Адже кохання - не має меж і всі обмеження лише в нашій голові.

Досліджуючи тему фразеологізмів та тематику їх використання, я також виокремила тенденцію до комбінування теми “бійок” із почуттям “кохання”. Але вона присутня лише в українській мові, що

звичайно можна пояснити культурологічними та історичними особливостями, темпераментом народу.

Проте, вважаю, що сенс, який закладав той чи інший автор у фразу може різнитися залежно від контексту її використання, а також “відтінку” кохання, що описується. Адже не будемо забувати, що окрім безумовного та “високого” кохання також існує “нездорова” любов, що може перерости в залежність і яке можна вдало виразити за допомогою наступних фразеологізмів:

- “Любов на лезі ножа”.

Вказує на дуже напружені та небезпечні взаємини, де конфлікти можуть спричинити фатальні наслідки.

- “Любов-полон”.

Якраз описує залежні стосунки, де партнери не можуть бути одне без одного та не уявляють власного життя поза взаєминами.

- “Любов-кайдани”.

Тип кохання, коли відбувається обмеження волі, свободи.

Повертаючись до теми “бійок” та кохання, хотіла б навести приклади фразеологізмів, що завчасно вказують на деструктивне підґрунтя:

- “Без сварок нема кохання”.
- “сваритися-любитися”.
- “хто чубиться, той любиться”

Ідея даних фраз полягає в тому, що кохання = сварки, але повертаючись до минулих висновків виникає розбіжність, адже любов - високе почуття (якщо ми звичайно беремо до уваги саме цей “відтінок”).

Очевидно, що взаємини неможливі без конфліктів, але закладання сенсу, що “кохати=сваритися”, на мою думку, є причиною упереджень та невірною сприйняття даного почуття.

Висновки до розділу 2

Аналізуючи фразеологізми з компонентом "любов" в англійській та українській мовах, можна дійти до висновку, що це питання є важливим, вічно актуальним. Адже саме воно відображається в різних аспектах нашого життя та міжособистісних взаєминах. Фразеологізми здатні виразити, пролити світло на різноманітні аспекти кохання, ступінь емоційності, глибину, а також його відтінки та закладені ідеї, сенси, які закладалися і продовжують базуватися на культурологічних особливостях мови.

Ми з'ясували, що фразеологізми можуть мати різноманітні форми та структури, в тому числі іменникові та дієслівні фразеологізми, а також прикметникові та прислівникові конструкції.

І звичайно ж, лексичний аналіз показав, що фразеологізми з компонентом "любов" в англійській та українській мовах включають масштабний спектр лексичних одиниць, а їх особливості відображають багатогранність методів вираження кохання і відтворення багатоаспектності даного компоненту в мові.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Фразеологічна система мови - комплекс фразеологічних одиниць, що складається з усталених виразів, словосполучень, джерелом інтерпретації яких є багата культура, традиції, віра, релігія та багатогранна історія народів.

Фразеологізми здатні виразити те, що є неможливим за допомогою звичних комбінацій слів. Саме вищезгадані одиниці дають нам в якомусь сенсі перевагу та здатність пояснити істинну глибину емоцій, переживань і такого прекрасного, високого почуття - кохання.

Проаналізувавши граматичні, а також лексичні особливості фразеологізмів із компонентом “любов” можна підвести такі підсумки:

- В українських та англійських фразеологізмах перевершують фразеологічні єдності, які є зворотами зі збереженим принципом семантичної окремоті компонентів та натяком на вмотивованість загального значення.
- В обох мовах, культурах присутні схожі ідеї та сенси, відтінки кохання, що транслюються у соціум.
- Фразеологізми здатні виразити, пролити світло на різноманітні аспекти кохання, ступінь емоційності, глибину, а також його відтінки та закладені ідеї, сенси, які закладалися і продовжують базуватися на культурологічних особливостях мови.
- Між англійськими та українськими фразеологізмами із компонентом “любов” справді є відмінності у вживанні, структурі та синтаксисі, що зумовлено особливостями кожної мови та її граматичними правилами.

Отже, мету курсової роботи було досягнуто, адже в результаті нам успішно вдалось визначити граматичні особливості фразеологічних одиниць із компонентом «любов» та дослідити лексичні особливості фразеологізмів.

RESUME

The theoretical foundations of the research were identified in the scientific work, and the analysis of phraseological units in English and Ukrainian languages was conducted, including functional, semantic, and comparative approaches. The similarities and differences of phraseological units with the "love" component in both languages were studied and analyzed, with particular attention given to analyzing ways of expressing feelings, the use of phrases and collocations to achieve and convey the desired context.

The results of the work show that phraseological units in the above-mentioned languages with the "love" component are characterized by lexical commonalities, the presence of equivalents, a religious component, as well as the idea of perceiving the feeling of love in both cultures, for example, the concept of absolute love and self-interest.

However, differences in usage, structure, and syntax were also identified, stemming from the peculiarities of language grammar.

The results obtained during the scientific work can be useful during a deeper study and immersion in the subject of phraseology of the English and Ukrainian languages, identification of commonalities and differences. In addition, the research will help to better understand and realize the relationship between the linguistic picture of the world, history and culture, which will cause a significant impact on consciousness, and further increase the demand for the study of our heritage and effective international communication.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алефіренко М.Ф. (1987). *Теоретичні питання фразеології*: видавництво при Харківському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1987. 136 с.;
https://litmisto.org.ua/?page_id=20050
2. Баран Я., Зимомря М. (1999). *Теоретичні основи фразеології*: навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов університетів та педагогічних інститутів. 171 с.;
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zymomria_Mykola/Teoretychni_osnovy_frazeolohii.pdf
3. Білоноженко В.М., Гнатюк І.С., Дятчук В.В., Неровня Н.М., Федоренко Т.О. (2003). *Словник фразеологізмів української мови*: видання “Словники України”, 2003. 788 с.;
<https://kropivnitsky.maup.com.ua/assets/files/slov557.pdf>
4. Валуєва Н.М. (2023). *Порівняльна лексикологія англійської та української мов*: конспект лекцій. Кам'янське: ДДТУ, 2023. 102 с.;
<https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/12/7-12-kl49.pdf>
5. Мельник С. С. (2017). *Лінгвістичні особливості англійських ідіом з компонентом любов*: вісник Маріупольського державного університету, 182 с.;
6. Чорна О.О., Кулик К.О. (2019). *Фразеологічні одиниці та їх семантичні особливості в дитячому фольклорному жанрі*: стаття. 9 с.;
<http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/8694/1/186256-419518-1-PB.pdf>

7. Richard Spears. Ph. D. (2000). *NTC's American Idioms Dictionary 2nd edition*: NTC Publishing Group, 2000. 625 p.;

8. A. P. Cowie (Eds.). (1998). *Phraseology: theory, analysis, and applications*. Oxford: Clarendon Press, 1998. 272 p.;

https://books.google.de/books/about/Phraseology.html?id=Df-iQpNMLcgC&redir_esc=y